

SIMON ADRI

Írók furcsa ragyogásban

Beírom a Googléba, hogy *tokaji író tábor*, hátha felizzik egy ötletcsóva, amibe belekapaszkodhatok, most hogy hirtelen megtudtam, nem a tábor után kell mesélnem arról, amiről már vannak élményeim, hanem még előtte. Jó, tudom én, hogy a téridő relatív, és hogy az okozat megelőzi az okot mostanában már, erre pont a Tokaji Író tábor univerzumával lehet példálózni, majd látni fogjuk. Szóval az első találatok közt *tokaji író tábor története, tokaji író tábor program, tokaji író tábor verekedés* jelennek meg, ezekről kattintás nélkül is tudom, miről szólnak. Utóbbi hír szerint például fővárosi erők csaptak össze a vidéki rangadón, tudtuk meg második nap délben, érkezésünkkor túratársammal, s addigra a győztest már hazaküldték. Aki nyer, néha serleget kap és sok pénze lesz, és szeretni kezdik a nőket, máskor viszont kiállítják, így megy ez.

Szóval az első író táborot 1972-ben rendezték meg, ezzel szemben az én történetem író táborilag csak 2011-ben kezdődött, miután Budapestet választottam ismét lakhelyemmül négy év szegedi közteslét után. Nem is nagyon tudtam korábban arról, hogy létezik efféle író tábor, mivel nemigen forgolódtam író körökben, a legendás emlékü 2007-es szentendrei Parnasszus-tábort leszámítva. És ha most mégis mesélnem kellene arról a néhány író táborról, amelyen azóta részt vettem, biztosan emlékeznék, hogy egy-kétszer hosszabb regenerálódás követte őket az ott elfogyasztott helyi alkoholok aknamunkájának köszönhetően, emiatt az utóbbi években már előrelátóan kihagytam az első napot és csak a másodikra érkeztem, megspórolva így az odautazás estéjének fáradalmait, főleg ami a borkóstolást illeti. Máskor viszont úgy vettem részt, hogy egyáltalán nem szakítottam meg absztinenciámat a tokaji expedíció kedvéért – ezek a táborok másképp voltak kalandosak.

Ez a több mint negyvenéves rendezvénysorozat eredeti célja szerint az írók társadalmi szerepvállalását hivatott erősíteni, s nyilván a kezdeti majd két évtizedben a gondolkodás, a megszólalás szabadságának csak korlátozott lehetőségei adódtak. Aztán jött újabb két évtized, amikor elviekben bármit lehetett mondani bármiről, és elviekben ez még most is tart, reménykedem, minél tovább és nemcsak elviekben. Ötleiteknek, tapasztalataiknak az írók, költők, társadalomtudósok tanácskozásokon adnak hangot, melyeken igyekszem részt venni és odafigyelni, de bevallom: annál unalmasabbat például nehezen tudok elképzelni, mint amikor egy élemedett korú és ennél fogva már lassabb memóriájú, vagy fiatal, de gyengébb beszédkészségű felszólaló monoton hangon, elfogyni nem akaró jegyzethalomból felolvasva adja elő – sokszor pedig érdekes és megszívlelendő – mondanivalóját. És aztán ha lemaradtam valamiről, ami pedig érdekelt volna, az odahalmozott technikai arzenál és az illetékesek ígérete ellenére sem tudtam már utólag megnézni, letölteni a műsort a tokajiirtobor.hu-ról, meg máshonnan sem. De lehet, hogy csak nem voltam elég ügyes vagy kitartó. Akiiket pedig láttam, hallottam és élveztem is, számosan voltak: Jánosi Zoltán, Mezey Katalin, Szokolczay Lajos, Ferdinandy György csak néhány név a sorban.

Persze olyan is előfordult, hogy nem annyira érdekelt a tanácskozás témája és nem érintettek meg az előadónévek, így aztán inkább a Gólya nevű vendéglátó-ipari egységben gömbölyítettem a tarhonyát néhány jobb sorsra érdemes cimborával, avagy egyeb program után néztünk, mert Tokajban igazán van mit csinálni. (A Gólya valójában Gólyafészkek Étterem, de még soha senkit nem hallottam így mondani, és szerintem a tacepaón is Gólya van a kerthelyiség előtt.) Azt nem tudom, hogy az év egyéb időszakai-

Kuratóriumi ülés a Magyar Írószövetség székházában

ban is lehet-e, avagy olyankor pont úgy át-, vagyis inkább visszalényegül szellemvárossá, mint megannyi kis- és középtelepülés az ország nem feltétlenül területi értelemben vett peremvidékein, ahol este nyolc után a dolgozó gyakorlatilag közmédiát, prolivetélkedőt és bűnügyi sorozatokat néz a tévében, illetve Facebookozik. Esetleg megnéz egy filmet a helyi moziban, beérve *A bolygó neve: Halál* és *Hétmérföldes szerelem* közti választással. (Kedvesem szerint a múltban élek, hogy mozit vizionálok kistelepülésekre, megyeszékhelyen sincsen már mozi.) De mindegy is: történelmi borvidéken, csudálatos természeti környezetben járunk Tokajban, ezen nem változtat, ha elmúlnak az ünnepek, és fába szorúlnak a férgék.

Szóval Tokajban a Gólya csak egy alaptábor, ahonnan a bátrabb sportolók expedícióra indulhatnak például a legendás 7-es pincébe. Egy másik útvonal a Tisza-hídon vezet a túlsó partra, ahol kellemes zöldtúra után folyóparti fürdőzőhelyre lelünk. Itt azonban számítani kell a sodrásra, s bár augusztusban a folyó vízhozama valamelyest alulmúlja a Jangcéét, a combtőig érő Balatonhoz szokott versenyzők és gumimatraccal kutyaúszó társaik ne vállalkozzanak nagyobb vízi kalandra. A víz ráadásul barna, zavaros és halak élnek benne, akik nem szeretik az írókat, érthető okokból.

Egyszer magam is felmáztam az említett 7-es pincébe (az emberiség tényleg megérett a pusztulásra, ha már fel kell másznunk egy pincébe) néhány vállalkozó kedvű kalandor társaságában, s emlékem szerint tényleg finomak voltak a borok, és tényleg sokat meg kellett inni belőlük ahhoz, hogy életfunkcióink látványos hanyatlásnak induljanak. Egy komolyabb, meredek útszakaszon, a hegyoldalban kialakított lépcsőszerű alkalmatosságon lehet felkapaszkodni a Borfogyasztó Bivakba – a vakmerőbbek ezt hagyományosan biztosítókötél nélkül teszik meg. S mint tudjuk, a legtöbb írómászó-baleset a lefelé úton éri az íróalpinistákat, mire már jól elfáradtak, és különösen érdemes ügyelniük, hiszen pl. Batári Gábor mentőhevederek, védősisak és karabinerek nélküli, pusztá kézzel történő lementése a hegyről – jelentsen ez bármit

is – komplett csapatunk számára komoly kihívást jelentett. Be lehet persze szerezni gyorszáras aludobozba rejtett csutorás, orrcsipeszes levegőszűrőt annak, aki élelmes, netán boriváskor sokat dohányzik, mégis felhívom az írósport úzőinek figyelmét, hogy a fakultatív, esetleg más típusú veszélyhelyzetekre specializált védőfelszerelés általában nem alkalmas bajbajutott embertársaink megsegítésére. Persze lehet mondani, hogy minden csak szándék kérdése.

Midőn már hódoltunk a sportnak és egyéb önpusztításoknak, következhetnek a kulturális programok. Két fő rendezvénytől örvendeztetik meg a helyiek – illetőleg a B-A-Z megyei régióbeli szervezőség – az írókat, pontosabban hárommal: az egyik a tiszaladányi autóbusz-kirándulás (a hőskorban még Ladányban székelt az egész író-tábor), amiről eddig vagy lemaradtam, vagy néha mégsem. Versszínházi műsor, irodalmis programok várnak ott ránk a helyi kultúrházban és koszorúzás a református templom melletti irodalmi fal emléktábláinál, a helybéli nénik pedig saját sütésű pogácsájukkal és a hegy levélével kínálják a táborozókat. Tiszaladány igazi flash, Tiszaladányt nem szabad kihagyni, csak annyi a titok, hogy ne késünk le a buszt, ami a kollégium elől startol el, ami nincs olyan messze a Gólyától, és úgysem indul pontosan. A másik a tokaji Paulay Ede Színház, amely minden évben remek produkciókkal, felolvasószínházzal, előadással várja a nagyerdeműt. A színház és környéke veszélyességi faktorát illetően érdekes szembenállást mutat a környező természeti formációkkal: felülete többnyire sík, kövezett, mesterséges (tehát teljesen veszélytelen) zöldfelülettel díszített, sőt akadálymentesített, hogy a mozgásukban bármilyen oknál fogva (addigra már) korlátozott vendégek is élvezhessék a produkciót. Az írók a színház hűvösében megpihennek, neuronkötegeik kismulnak, viszontagságaik véget érnek.

A harmadik, szintén impozáns, további izgalmakat rejtő túraelem a helyi pincészetek borkóstolója. Ennek a megnyitóval régebben egybekötött törzshelye a Rákóczi-pince: ez a térség kora holocén katakombarendszerének egy csarnokszerű kiöblösödése, ahol voltam egyszer, de a dohos hideg és a hosszúra nyúló megnyitó túllépte a túrésküszöbömet. Pedig a rendes túravezetők és irodalmi köszöntőmondók mindig szólnak a barlangtúrát előtt, hogy ne hagyjuk a buszban – szálláson, otthon – a meleg védőruhát, usánkát, muffot, bármilyen uborkagörbítő kánikula is dül a földfelszínen: a pincészet helyi mikroklímája rossz tréfát űzhet azzal, aki úgy gondolja, a nyár az mindenhol nyár. De az is lehetséges, hogy senki más nem fázott a kellemes pincehűvösben, csak én.

A Rákóczi-pince komplexuma mindazonáltal maga az egész földalatti járatrendszer és a felszíni létesítmények együtt, például a kollégium udvara. Tudom, ez sci-fi-sen hangzik, pedig így van. Biztos forrásból tudom, hogy a kollégiumudvar fontos stratégiai bázis, űrállomás és csillagkapu, ahonnan rálátni az ekliptikára: erről még nem tájékoztattak mindenkit, de most itt az idő, hogy lehulljon a lepel. Megfelelő tudatállapotban bárki galaktikus térugrást tehet a Pince Ponton, a részvételi díj ezt a lehetőséget is tartalmazza. Mostanában húsz-harminc évvel ezelőtt rejtélyes körülmények közt eltűnt írók jelennek meg furcsa ragyogásban az udvaron.

Az író-tábor fő helyszíne egyébként a Tokaji Ferenc Gimnázium, amelynek van egy hatalmas és főleg világos, természetes fényű aulája földig érő ablakokkal, ahol húsos levelű, sötétzöld növények élnek akkor is, mikor mi nem vagyunk ott, és ezt megnyugtatónak és komfortosnak érzem. Továbbá tartozik hozzá egy tágas folyosó, ahol ilyenkor egyrészt könyveket, folyóiratokat lehet vásárolni vagy ingyen megkapni pl. a Parnasszus standján, meg talán ott volt még valamikor a Műút, a Kortárs, de már nem vagyok bennük biztos, csak Turcieiában. Másrészt ez a folyosó évről évre helyet ad valamilyen kiállításnak is. Például volt 2013-ban Gárdonyi Géza-émlékiállítás, 2014-ben Író-Kép-Tár címmel Sárny Ákos fotókiállítását láthattuk, ezekre szintén nem nagyon

emlékszem, a 2015-ös Parnasszus-vándorkiállításra viszont igen: a húszéves Parnasszus folyóirat kézzel írt verseik pompás tárlatával örvendeztette meg a szerzőit. Állandó és szükséges emberanyaga még az írótabornak Szentmártoni János, a Magyar Írószövetség elnöke, akiért aggódni szoktunk, hogy széthajtja magát, továbbá Tokaj korábbi és jelenlegi polgármesterei: Májér János, aki valóban egy májer, hogy ebbe a nagyszabású rendezvénybe beleállt és Posta György, akinek hálából nem postán küldjük vissza az emlékkönyvet. Aztán itt vannak az írószövetség egyéb illusztris képviselői, mindenféle híres írók és költők, valamint színészek, akik sokszor a színvonalas programok szállítói is, mint például a Lázár Balázs–Tallián Marianne színészpár, ők például tavaly nagyszerű versszínházi előadással készültek 56-os témában: Gérecz Attila és a füveskerti költők verseit tették elevenné.

És végül hadd emlékezzem meg a Tokaji Írótabor (melynek nevét végre le tudom írni helyesen, mert kedves emberek a Facebookon segítettek megtalálni a klaviatúrán a nagy hosszú í-t) gasztronómiai kvalitásairól is. Egyrészt a kollégium konyháján istenien főznek, pompázatos ételeket kapunk az ebédjegyünkért cserébe. Reggeli is van és vacsora is: ezekről sajnos nem nagyon tudok saját élményűleg beszámolni, de ebédelni ebédeltem, és idén ígérem, vacsorázni is fogok. És hát a fő kulináris attrakció és műélvezet pedig mi más, mint a fogadás az utolsó napon. Ilyenkor át szoktunk sétálni dél körül egy másik közösségi épületbe, a Városi Könyvtárba, amelynek szintén tágas aulájában kiosztják az írótabor díjait, a nagydíjat és a különféle hordódíjakat; aztán Szentmártoni János záróbeszédet mond, és kezdetét veszi a lakmározás. Ez egy nagyszabású állófogadás keretében zajlik, ahol az írók előbb körülöngylik és ellepik a hatalmas svédasztalt, majd mindenféle finomsággal megpakolt tányérral a kezükben járkálnak, álldogálnak vagy ülnek a lépcsőn és úgy esznek. Illetve aki ügyes, vagy ügyes barátja van, az megtalálja hátul a folyosóról nyíló kis beugrót, ahol remek asztalokról, a hozzájuk készült remek padokon kényelmesen ülve is lehet enni. Persze itt nem férnek el olyan sokan, mint a svédasztalos teremben, ahol a hivatalos írótaboros képek is készülnek, úgyhogy ha valaki ezeken szerepelni szeretne táplálkozás közben, mégiscsak állva vagy a földön ülve egyen.

REDIVIVUS – „Hol él a holt”